

Radomír Socha

JAK
SKRITKOVÉ
A DĚTI
CHRÁNILI LES

ilustrovala
Andrea Popprová

Albatros

Jak skřítkové a děti chránili les

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.albatros.cz
www.albatrosmedia.cz

Radomír Socha

Jak skřítkové a děti chránili les – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2017

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

Radomír Socha

Jak skřítkové
a děti chránili les

Radomír Socha

JAK
SKRITKOVÉ
A DĚTI
CHRÁNILI LÉS

The title is presented in four lines of red, serif capital letters. The words are 'JAK', 'SKRITKOVÉ', 'A DĚTI', and 'CHRÁNILI LÉS'. Each letter is intricately filled with detailed illustrations of nature. For example, the 'S' in 'SKRITKOVÉ' is a wreath of red berries, the 'K' is a green leafy branch, the 'M' is a mushroom, the 'O' is a purple flower, and the 'VÉ' is a green fern. The 'A' in 'A DĚTI' is a wreath of red berries, the 'D' is a green leafy branch, and the 'ĚTI' is a green leafy branch. The 'LÉS' in 'CHRÁNILI LÉS' is a green leafy branch.

Ilustrovala Andrea Popprová

Albatros

Byl jednou jeden les a v něm bydleli skřítkové. Byli velmi pracovití a pečlivě se starali o všechno živé, jak jim přikázal mocný lesní knížepán. Skřítkové pěstovali stromy, kytičky, houby a během mrazivé zimy nosili zvířátkům potravu, aby nezahynula hladem. Lidí se nebáli, měli je rádi. Zvláště hodné děti. Těm se mnohokrát i ukázali. Jako čert kříží se ale vyhýbali dětem a dospělým, kteří les ničili, plašili hlasitým hulákáním ptáky a zvířata, lámali stromky, kopali do hub, rozdělávali v lese ohně a pohazovali spoustu odpadků. Utíkali před všemi, kdo dělali nepořádek.

Les, v kterém skřítkové žili, byl čistounký jako klíčka. A jakby ne, když se o něj tak dobře starali. Jednoho dne se však všechno změnilo. V lese se začali objevovat neznámí tuláci, kteří po sobě zanechávali hroznou spoušť. Zničili, co se dalo. Skřítkové byli nešťastní. Ať se snažili, jak se snažili, nedařilo se jim nevychované návštěvníky vystrnadit. A protože si už nevěděli rady, šli si postěžovat knížepánovi. Poprosili ho, aby proti nezvaným

kazisvětům rázně zakročil. Knižepán byl moudrý, a hned věděl, jak se těch darebáků jednou provždy zbavit.

Řekl lesním skřítkům o Čaromíle a Ohnivci. Že ani vy netušíte, kdo je Čaromíla a Ohnivec? To vůbec nevadí. Pohodlně se usadte, nalistujte si v knížce první pohádkový příběh – a všechno se dozvíte!

Jak Čaromila s Ohnivcem vyhnali z lesa nevychovaného houbaře

Poblíž malebné vesničky s malým rybníkem, v kterém přebývá vodník Šosátko, se nachází vzrostlý smíšený les. A v něm každým rokem vyroste spousta všelijakých hub – jedlých, ale i jedovatých.

Jednou se do vsi přistěhoval podivný chlapík, kterého se všichni houboví skřítkové báli. Sbíral totiž pouze hříbky a do hub, které neznal, kopal. Ze všeho nejraději do červených muchomůrek. V lese za ním zůstávala hotová spoušť. Nejenom že rozkopával houby, ale zanechával po sobě pomačkané ubrousky od svačiny, plastové láhve, a někdy dokonce prázdné plechové konzervy od paštik. Uschovat je do tašky a ve vsi je vyhodit do kontejneru ho ani nenapadlo. Prostě je pohodil v lese a šel dál. Ani trochu ho nezajímalo, jestli se o rezavou plechovku řízne nějaký skřítek nebo někdo jiný.

Bylo mu to naprosto jedno. Myslel jen na sebe. Byl to jednoduše hrozný sobec.

Houboví skřítkové byli zcela bezradní a smutní, poněvadž po něm museli pokaždé celý les uklidit, aby to v něm nevypadalo jako na smetišti.

Jednoho dne jim došla trpělivost a šli si na ničemného houbaře postěžovat samotnému lesnímu knížepánovi. Ten jim poradil, ať poprosí skřítku Ohnivce a houbalku Čaromilu ze sousedního lesa, aby nezvaného hosta pomohli vyhnat. Věděl moc dobře, že do lesa o dvě míle dál, v kterém Ohnivec s Čaromilou bydlí, žádný zlotřilý houbař nevkročí. Každému takovému by tito dva dali tak za vyučenou, že by se v jejich lese už nikdy neodvážil ukázat.

Skřítek Ohnivec s houbalkou Čaromilou jsou totiž pěkní rošťáci. Kde mohou, tam provedou nějakou darebnost. Ale nejsou zlí. Oba pocházejí ze starobylého rodu čarodějů. Kdysi dávno bylo jejich hlavním úkolem pomáhat skřítkům pěstovat houby a houbaře přivést na místa, kde roste nejvíc jedlých hub. Ale v poslední době mají právě spadeno na houbaře, kteří kopají do hub a zanechávají po sobě v lese nepořádek. Od té doby, co se Ohnivec řízl o ostrou hranu jedné z rezavých konzerv,

kteře tam někdo pohodil, nezná slitování. Kde může, tam ne-pořádníkům udělá nějakou tu schválnost.

Skřítek Ohnivec dovede nevychované houbaře pořádně vylekat. Vypadá totiž jako malý čert. Je také celý obrostlý hustými černými chlupy a na nohou má kopýtka. Pouze rohy a chlupa-tý ocas mu chybí. Zato má dlouhý špičatý ohnivý jazyk, který má kouzelnou moc. Jakmile se jím dotkne nějaké chutné hou-by, stane se z ní rázem houba palčivá jako oheň. Proto se mu v lese říká Ohnivec. Pouze plzákům a slimákům je to úplně jed-no, poněvadž se stejnou chutí zbaští houbu sladkou i palčivou.

Největší radost má houbal Ohnivec, když zahlédne houbaře vyplivovat z úst kousek takové pálivé houby. To se pak může uválet smíchy.

Také houbalka Čaromila, jak napovídá její jméno, umí čarovat. Proto se dala do party s houbalem Ohnivcem, s kterým dokážou provádět všelijaká nemilá překvapení. Většinou se potulují lesem společně, takže kde se objeví Čaromila, bude nedaleko i skřítek Ohnivec. Zatímco Ohnivec vypadá jako bezrohý čertisko, houbalka Čaromila jako mrňavá čarodějnice z pohádky. A není se čemu divit, když její prapředci, žijící v dalekých krajích, byli vesměs kouzelníci. Čaromila má delší nos, sem tam pihu na tváři a pořádně rozčuchané vlasy. Na hlavě nosí podivný čarodějnický klobouk a dokáže rychle skákat z místa na místo. Používá k tomu pružné košťátko s dlouhou dřevěnou násadou. Přestože houbalka Čaromila zapomněla hodně kouzel, která ji naučila její prabába, mnohá si přece jen zapamatovala.

Když houboví skřítkové požádali houbala Ohnivce a houbalku Čaromilu, aby z jejich lesa vyhnali bezohledného člověka, oba pozvání s velkou radostí přijali. Náramně se těšili, jak toho lotra pořádně vytrestají.

Ubytovali se v chaloupce ukryté v husté smrčině a trpělivě vyčkávali, až se houbař objeví. Nemuseli čekat dlouho. Jednoho časného rána ho zahlédli, jak si vykračuje lesem. Nesl v ruce velký košík a vesele si přitom pohvizdoval. Jen co přišel na kraj lesa, hned nakopl první muchomůrku, kterou spatřil. A to tak surově, že se rozlétla na mnoho kousků. Že by ji to mohlo bolet, to necitu ani nenapadlo. Neušel ani pár metrů a zahlédl z mechu vykukovat houbu, které zkušený houbaři říkají sluka svraskalá.

Přestože má ptačí jméno, nemá se skutečným opeřencem – slukou lesní – pranic společného. Houbař sice dobře věděl, že sluka svraskalá je velmi chutná jedlá houbu, ale obával se, aby

ji náhodou nezaměnil s jedovatým pavučincem. Tak se u ní zastavil a začal nad ní vést řeč.

„Tak ty jsi sluka? To bys měla umět létat, haha,“ zachechtal se a přetáhl ji sukovitou holí, až se rozpadla na několik kousků. „Jak vidím, lítání ti dvakrát nejde. Musíš se ještě moc a moc učit, než to dokážeš!“ smál se, až se za břicho popadal.

Z křoví ho přitom bedlivě pozorovali Čaromila s Ohnivcem. Už jim sice docházela trpělivost, a nejraději by hned udělali jeho řádění přítrž. Přesto dál čekali na vhodnou příležitost.

Houbař se konečně vydal sbírat hříby. Kráčel pěšinkou k pasece poblíž smrkového mlází. Tam obvykle nacházel ty nejkrásnější kousky. Doufal, že i dnes se mu poštěstí nasbírat plný košík voňavých zdravých hříbků. Jak tak hledal, uviděl v brčálově zelené trávě statný hřib.

„Konečně jsem tě našel! Ty jsi ale krasavec, za chvílku budeš ozdobou mého košíku,“ radostně zavýskl, vytáhl z kapsy nůž a už si to šinul směrem k hříbu.

To ovšem nevěděl, že ho před krátkou chvílí oblízl ohnivým jazykem Ohnivec.

Houbař sebral hříbek a očistil jej nožičkem od hlíny a jehličí. Už se ho chystal vložit do košíku, když ho napadlo uříznout

si malý plátek. Rád si totiž ke každému hříbku, který našel, nejdříve přivoněl a pak z něho malý kousek ochutnal. Strčil proto plátek do úst. Ouvej! rázem ho znechuceně vyplivl. Pálil jako oheň, a navíc byl hořký jako žluč!

„Co to je za čáry? Vždyť má být sladounký, nemá pálit. A k tomu je ještě odporně hořký jako hřib žlučník!“ zvolal překvapeně houbař a odhodil hříbek co nejdál od sebe.

Houbal Ohnivec, který ho pozoroval zpoza smrkového mlází, se jen potměšile usmíval. Naštěstí byl dobře schovaný, jinak by mu rozzlobený chlapík určitě vypráskal hřbet prvním klacem, který by mu přišel pod ruku.

Houbař zašel hlouběji do lesa. Dlouho chodil křížem krážem, ale našel pouze pár zdravých hříbků, které rychle vložil do košíku a přiklopil víkem. Utrmácený a unavený dostal hlad.

„Najím se a chvílku si odpočnu,“ zamumlal si pro sebe a usedl do trávy k mohutnému pařezu.

Vyndal z kapsy kabátu dvě housky, nožem otevřel masovou konzervu a pustil se hltavě do jídla. V břiše mu kručelo, jako by týden nejedl. Když dohadoval, odhodil ubrousek i plechovku na zem. Lehl si do trávy a vzápětí se od pařezu začalo ozývat hlasité chrrr, chrrr, chrrr, až se málem chvěla zem.

„Už usnul,“ špitla Čaromila a potichu se oba skřítkové přiblížili až k podřimujícímu houbaři.

Čaromila mu z košíku vyndala hříbky a místo nich tam naházela několik kamenů a šišek. Pak košík zase zajistila víkem. Skřítek Ohnivec mezitím ležícímu houbaři svázal dohromady tkaničky bot. Poté se Čaromila s Ohnivcem rychle schovali za nejbližší strom.

„Myslím, že je načase vstávat,“ řekla Čaromila a hodila po houbaři šišku.

Zasáhla ho přímo do nosu. Houbař byl rázem vzhůru. Chytil se za nos, prudce se posadil a vykřikl: „Kdo po mně hodil tu šišku?“

Chtěl zjistit, kdo se ho opovážil vzbudit. Zvedl se, ale neudělal jediný krok. Svalil se jak dlouhý tak široký zpátky na zem. Přitom se řízl do ruky o ostrou hranu konzervy, kterou předtím sám ledabyly pohodil.

„Kdo mi svázal tkaničky?“ vykřikl bolestí a začal si vysávat řeznou ránu na ruce. Rozhlížel se kolem sebe, ale nikoho neviděl. „Honem pryč z tohohle strašidelného lesa!“ vykřikl vyklekaně, když za sebou uslyšel podivný šramot a vzápětí i podivný skřek a jekot. „Určitě tady řádí hejkalové!“

Na nic už nečekal, popadl těžký košík a uháněl pryč.

Utíkal, co mu nohy stačily. Ale Čaromila mu byla stále v patách a pořád vydávala strašlivé skřeky. Než stačil houbař vyběhnout z lesa ven, zahlédl u břízky vysokou muchomůrku červenou. I přiskočil k ní, že ji nakopne.

V tu chvíli ale Čaromila vyslovila kouzelné zaříkadlo „Magica lectica, fungus fiat codex!“, což znamená „Čáry máry, ať je z houby pařez!“. Jen je vyslovila, muchomůrka se proměnila v pařez.

„Ouvejs, ouvejs, ouvejs, to je bolest, to je bolest,“ hořekoval houbař, když nakopl vší silou pařez tvrdý jako kámen.

Rychle sundal botu a chytil se za už oteklý palec. Aby přišel na příjemnější myšlenky, chtěl se alespoň trochu potěšit pohledem na krásné hříbky v košíku. Nadzdvihl víko a pohlédl dovnitř.

„No, to už přestává všechno!“ vykřikl, když uviděl jen samé šišky a kamení. Konečně mu došlo, že v lese skutečně straší. „Tak tady jsem dneska naposled. V tomhle lese mě už nikdo nikdy neuvidí!“

Houbař si obul botu, popadl košík, z něhož nejdříve vyházet šišky a kamení, a upaloval z lesa pryč, jako by mu byli v patách samotní rohatí.

Čaromila s Ohnivcem skákali radostí a smáli se, až jim z očí tryskaly slzy.

Na zpáteční cestě se Čaromila zastavila u houby, kterou začarovala v pařez. Sotva znovu vyslovila kouzelné zařikadlo, změnil se pařez opět v muchomůrku. Ta okamžitě začala Čaromile děkovat, že ji zachránila před rozkopnutím.

Také všichni lesní skřítkové byli šťastní, že se Čaromile s Ohnivcem podařilo nevychovaného houbaře z lesa natrvalo

vyhnat. Uspořádali proto na jejich počest velkou oslavu a všichni hodovali a pili, co hrdlo ráčilo.

I když se to zdá podivné, jsou takové lotrovské kousky houbalky Čaromily a houbala Ohnivce všem k prospěchu. Kníže pán jim rošťárny prozatím dovoluje, protože i on je rád, že v době největší houbařské sezony zůstává na mnoha místech spousta druhů hub. Les je pak houbami překrásně vyšňořený.

Jak Čaromila s Ohnivcem vytrestali tři školáky nezbedníky

Jednoho červnového odpoledne po konci školního vyučování šla parta tří kluků z páté třídy jako obvykle domů. Byli po celé škole známí jako pěkní uličníci. Největší Mirek Zoubek kdekomu jen ubližoval a měl radost, že se ho ve třídě všichni bojí. Druhým nezbedou byl Honza Pajdák, kterému nikdo neřekl jinak než Pajda. Nejsilnější z nich byl Jarda Vokoun. Na svůj věk měl opravdu pořádnou sílu, protože chodil do posilovny a věnoval se džudu.

Ten den se k nim ale přidal hodný kluk Vilík Matěj, žák třetí třídy. Bydlel ve stejné vsi jako oni. Jeho tatínek byl místní hajný. Pokaždé, když Vilíkovi skončilo vyučování ve stejnou hodinu jako klukům z páté třídy, tak se k nim přidal. Trochu se bál a nechtěl jít domů lesem sám. Moc velkou radost z toho však neměl, jelikož kluci si z něho cestou pokaždé dělali

legraci. Zatímco spolužáci mu říkali Vilouši, pro Mirka, Honzu a Jardu byl vždycky jenom Mrňous. Byl totiž nejméně o hlavu menší než oni. A protože kluci věděli, že má na vysvědčení pořad samé jedničky, zatímco oni měli skoro ze všech předmětů čtyřku a z chování dvojku, tak mu říkali i Šprtálek. Vilík byl zvědavý a rád se učil. Ovšem Mirek a Honza s Jardou, kteří ho někdy doprovázeli lesem domů, byli pěkní lajdáci. Neradi se učili, byli nepozorní a při vyučování neustále rušili.

Takže toho dne se vydali po škole zase společně domů. Jako jindy to vzali přes les, aby si zkrátili cestu. Do řeči jim nebylo, protože kluci dostali pětku z písemky a věděli, že jim rodiče pořádně vyhubují. Proto vztekle kopali do všeho, co se jim připletlo pod nohy. Nejvíce vyváděl Mirek. Ulomil každou větvičku, která mu překážela v cestě.

„Kvůli pětce z matiky se nebudu moct dívat večer na televizi,“ vztekal se Mirek.

„A mě táta navíc přetáhne páskem,“ stěžoval si Honza.

„Co myslíte, že udělá táta mně?“ zvolal Jarda. „Zakáže mi džudo. A to všechno jen kvůli škole. Stejně nám k ničemu není.“

„Náhodou škola je fajn, hlavně přírodopis. Pokaždé se dovim spoustu zajímavých věcí. Až budu velký, chtěl bych být les-

níkem jako taťka a taky pečovat o les,“ mudroval Vilík. „Kdybyste se učili, tak žádné pětky nosit domů nebudete, a nikdo vás nebude trestat!“

„Ty nám tak rad, co máme dělat,“ vybuchl Mirek a nebýt Jardy, určitě by Vilíka povalil na zem.

„Nech ho, ještě bude na nás žalovat a bude to mnohem horší,“ snažil se Jarda uklidnit Mirka.

Moc dobře ale věděl, že Vilík by na nikoho nežaloval.

„Nechte toho, kluci, a koukněte nahoru do koruny tamtoho dubu. Vidíte to hnízdo?“ ozval se náhle Honza.

„No jo, máš pravdu, už ho vidím,“ zasmál se Mirek a okamžitě vytáhl z kapsy prak.

Popadl ze země kámen a prásk! vzduchem to jen zasvištělo. Naštěstí se netrefil.

„Co když jsou v hnízdě ptáčata?“ křikl na něj Vilík.

„Tak spadnou i s hnízdem dolů,
ucechtl se Mirek. „A zmiz odtud,
ať už tě nevidím!“

Vilík smutně odkráčel
k vedlejšímu stromu
a sedl si pod ním do
mechu. Bylo mu to líto,
bál se o ptáčata.

„Kdybych tak byl silnější než Mirek,
hned bych mu ten prak sebral,“ zabrblal si pro sebe.

Protože ale věděl, že silnější není, nezbývalo mu nic jiného,
než si v duchu přát, aby se Mirek aspoň netrefil.

„Nevšímej si ho, však my si s ním už poradíme,“ ozvalo se
mu tiše za zády.

Vilík se otočil a spatřil dvě malá podivná stvoření. Vypadala
jako lesní skřítkové. Za nimi se krčila droboučká bytůstka v prů-
hledných zlatistých šatičkách a s očima modrýma jako len.

„To se mi snad jenom zdá,“ zašeptal Vilík a promnul si ne-
důvěřivě oči.

„Ale nezdá, my jsme houboví skřítkové. Já jsem Ohnivec. Ta
s tím košťátkem je Čaromila a za námi je luční víla Janinka.

Musíš být hodný kluk, jinak bys nás nemohl vidět,“ usmál se na Vilíka Ohnivec. „Už vás tu hezkou chvíli pozorujeme. Je to povedený trojlístek, tví kamarádi, to ti řeknu. Všechno v lese polámou, rozkopou kdejakou houbu a ještě se jim zachtělo střílet po ptácích. Tak to teda ne! My nedovolíme, aby ptáčkům v lese někdo ubližoval,“ rozohnil se Ohnivec.

„A jak jim v tom zabráníte?“ zeptal se nevěřičně Vilík.

„Jen se dívej!“ ozvala se Čaromila a vyslovila krátké kouzelné zaříkadlo právě v okamžiku, kdy se Mirek opět pokusil vystřelit z praku.

Vilík nerozuměl ze zaříkadla ani jediné slovo. Byla to pro něj naprosto neznámá řeč.

Prrrááásk! Z praku vyletěl kámen a vzduchem to zasvištělo.

Co se ale nestalo! Místo aby kámen hnízdo srazil, pěkně se mu oklikou vyhnul a obloukem se jako bumerang vracel zpátky k Mirkovi. Než ten stačil uhnout, trefil ho rovnou do čela.

„Auvajs, to bolí!“ vykřikl Mirek a třel si bouli na čele. „Asi se ten kámen odrazil od kmene stromu.“

„Vezmi si jiný a zkus to znova,“ poradil mu Honza.

„Viš co? Když jsi tak chytrý, zkus to ty!“ odsekl Mirek.

„Co by ne,“ přikývl Honza.

Vzal prak, popadl kámen, zamířil a prrrrááásk.... To ale netušil, že v tu-
též chvíli vyslovila Čaromila opět stejné
zaříkadlo.

Kámen zasvištěl vzduchem a už se ob-
loukem vracel ke střelci. Když to Honza uviděl, stačil se hbitě
otočit, ale kamenu se nevyhnul. Trefil ho přímo do týla.

„Jaujau,“ zaskučel bolestí, „teď budu mít pořádnou bouli. Kluci,
to není normální!“ zvolal. „Určitě v tom jsou nějaké čáry.“

„Snad bys nevěřil na duchy,“ vytahoval se Mirek. Odmlčel se
a pak řekl: „Mám nápad. Já na ten strom vylezu a sundám to
hnízdo dolů.“

Jen to dořekl, rozběhl se k dubu a začal šplhat po kmeni
vzhůru. Překážely mu mladé větvičky, a tak je bez rozmyslu
ulamoval.

„Achich ach... to bolí,“ ozvalo se z dubu a krátce poté vykoukl z koruny duch stromu.

„Kdo to tak hořekuje?“ zeptal se skřítků Vilík.

„To nařiká duch dubu. Bolí ho, když mu nějaký necita láme větve. Copak ho nevidíš?“ vysvětlil Ohnivec.

„Vidím, ale ani ve snu by mě nenapadlo, že to může být duch dubu. Panečku, ten je obrovský! Tělo má skoro přes celý kmen a hlavu až v koruně. A ruce má zakončené spoustou větviček,“ podívoval se Vilík.

„No právě proto nařiká. Je to, jako by vám lidem někdo lámal prsty na ruku. I když je to duch, tělo má ze živého dřeva. Jeho úkolem je starat se, aby dubu nic nescházelo a vyrostl z něho mohutný strom. Jak vidím, nevíš o přírodních duchovních bytostech zhola nic. Co vás v té vaší škole učí, když tak důležité věci nevíte. Nejen les, ale celá živá příroda je plná bytostí, které se o ni pečlivě starají. A vy lidé děláte všechno možné, abyste jim jejich práci kazili. Musíme tě vzít k nám do skřítků školy, aby ses tam něčemu pořádnému přiučil,“ poučoval Vilíka Ohnivec.

Zato Mirek ducha stromu neviděl a jeho nářek také neslyšel. Vesele pokračoval v lámání větví, které mu bránily ve šplhání za hnízdem. Ptačí maminka viděla hrozící neštěstí a polekaně

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.